

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Муніципальне право»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>РУСНАК Леся Михайлівна, доцент кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-professional-and-special-legal-disciplines/#</u>
E-mail:	<u>rysnaklesya@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Муніципальне право» є вибірковою складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 26 год., практичних занять – 14 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 6 год., практичних занять – 2 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

Навчальна дисципліна «Муніципальне право» спрямована на отримання здобувачем теоретичних та прикладних знань про правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин, особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування, специфіку правового регулювання муніципальної служби, муніципально-правової відповідальності, механізму реалізації повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування, ознайомлює здобувачів з основними нормативно-правовими актами у сфері муніципального права. При вивченні навчальної дисципліни здобувачі ознайомлюються зі змістом основних нормативних актів, які регулюють суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування. Вивчають не тільки систему права та законодавства, а й механізм правового регулювання у сфері місцевого самоврядування в Україні, оскільки сприяє розширенню загального та професійного світогляду, що допомагає здобувачам оволодіти методикою аналізу різних аспектів функціонування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, розуміти особливості реалізації прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні, повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування, форм участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, саме це визначає актуальність вивчення дисципліни «Муніципальне право».

2. Мета і завдання дисципліни

Предметом навчальної дисципліни – правове регулювання місцевого самоврядування в Україні та практика реалізації відповідних правових норм.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» є формування та набуття здобувачами здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері муніципального права, що передбачає проведення різноманітних досліджень та здійснення інновацій що характеризується визначеністю певного рівня знань з правових та організаційних питань.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є:

- вивчення основних теоретичних категорій, принципів та інститутів у сфері місцевого самоврядування;
- встановлення напрямків нормативно-правового регулювання відносин у сфері місцевого самоврядування;
- набуття здобувачами спеціалізованих умінь та навичок при розв'язанні проблем, котрі виникають у органів місцевого самоврядування в процесі їх формування та здійснення ними повсякденної діяльності, а також у громадян та організацій унаслідок реалізації органами місцевого самоврядування їхніх власних або делегованих державною повноважень;
- вміння вирішувати практичні ситуації у сфері місцевого самоврядування.

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть

знати: основні положення доктрини та джерел муніципального права; предмет, метод, систему і принципи муніципального права; зміст його основних інститутів; правовий статус суб'єктів місцевого самоврядування; особливості реалізації повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування; сферу дії законодавства про місцеве

самоврядування та тенденцій його розвитку; практику функціонування органів і посадових осіб місцевого самоврядування;

вміти: використовувати отримані знання щодо організації муніципальної влади та користуватися організаційно-управлінським інструментарієм, застосовуючи отримані знання в процесі практичної діяльності; самостійно орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у сфері муніципального права; складати документи для звернення до органів місцевого самоврядування.

3. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Юридична деонтологія», «Історія держави і права України», «Конституційне право». Синхронний, паралельний зв'язок може бути з такими навчальними дисциплінами, як: «Теорія держави і права», «Філософія».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 2-10).

РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-10).

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (теми 1-10).

PH 19 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1-10).
PH 20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 2-10).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I Загальна характеристика муніципального права як галузі національного права України

5 семестр

- Тема 1. Муніципальне право як галузь права України.
- Тема 2. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування.
- Тема 3. Територіальна громада як інститут муніципального права.
- Тема 4. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України.
- Тема 5. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.

Змістовий модуль II Правова характеристика статусу та повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні

5 семестр

- Тема 6. Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, обласної, районної в місті ради.
- Тема 7. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад.
- Тема 8. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні.
- Тема 9. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права.
- Тема 10. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Муніципальне право» та Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Муніципальне право».

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);

- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно
82-89	B	Добре	Добре
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Муніципальне право»

5-й семестр

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Здобувач повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (зі змін., і допов.). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
4. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
5. Закон України «Про столицю України — місто-герой Київ» // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua

6. Закон України «Про органи самоорганізації населення» // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
7. Конституція Автономної Республіки Крим: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
8. Європейська Хартія місцевого самоврядування.
9. Проект Європейської Хартії регіонального самоврядування.
10. Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності» (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
12. Земельний кодекс України (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
13. Бюджетний кодекс України (зі змін., і допов.) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
14. Закон України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

Основний

1. Муніципальне право України / За ред. проф. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. — К.: Юрінком Інтер, 2020.
2. Корнієнко М. І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання. — К.: Алерта, 2019.
3. Кравченко В. В., Пітцик М. В. Муніципальне право України. — К.: Атіка, 2018.
4. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні. — К.: Атіка, 2019.
5. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії. — К.: Парламент. вид-во, 2019.
6. Адміністративно-територіальний устрій України: шляхи реформування. — К., 2020.
7. Конституція і конституціоналізм: вибіркові проблеми. — К., 2021.
8. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування. — К., 2018.
9. Муніципальний рух: новий етап розвитку. — К.: Логос, 2018.
10. Корнієнко М. І. Органи самоорганізації населення як конституційний інститут: якими вони мають бути? // Вибори та демократія. — 2019. — № 1.
11. Задорожня Г. Специфіка нормативної діяльності органів місцевого самоврядування // Право України. — 2018. — № 7.
12. Корнієнко М. І. Місцеве самоврядування як конституційний інститут: яким воно має бути? // Аспекти самоврядування. — 2019. — № 2.
13. Приєшкіна О. Децентралізація державної влади та розширення прав місцевого самоврядування: проблеми і перспективи // Право України. — 2019. — № 11.
14. Лукашова В. Європейські принципи управління в системі місцевого самоврядування: організаційно-правовий аспект // Право України. — 2019. — № 3.
15. Бориславська О. Реформа місцевого самоврядування: проблеми внесення змін до Конституції України // Вибори та демократія. — 2019. — № 3.
16. Яковина М. Перспективи запровадження регіонального самоврядування в Україні // Аспекти самоврядування. — 2019. — № 4.

Додатковий

1. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики : Монографія / відп. ред.. М. О. Баймуратов. К.: Юридична думка, 2018. 656 с.
2. Бедрій Р. Б. Муніципально-правове забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2018. №5. С. 138–142.
4. Бедрій Р. Добровільне об'єднання територіальних громад як складова реформи децентралізації публічної влади в Україні. Український часопис конституційного права. 2018. № 2. С. 54-59.
5. Бориславська О. Територіальна автономія, регіоналізація та проблеми політичної сецесії в Європі. Український часопис конституційного права. 2019. № 4. С. 11-17.
6. Гураль П. Правова та організаційна складові реформи децентралізації влади в Україні та їх удосконалення. Український часопис конституційного права. 2019. № 4. С. 23-30.
7. Заяць І. Місцеве самоврядування: генеза законодавства та політики. Право України. 2019. С. 126–133.
8. Кобрин В. Окремі питання методики викладання Муніципального права України. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XXVI звітної науково-практичної конференції (6–7 лютого 2020 р.): у 2-ох ч. Ч. 1. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 96-99.
11. Кобрин В. Формування міських, районних та обласних рад: пропозиції щодо зміни виборчої системи // Реформа місцевого самоврядування в Україні: сучасні тенденції та виклики: матеріали круглого столу (18 травня 2018 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. П. Гураля, проф. О. Сушинського. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. С. 60-64.
12. Кравченко В. В., Бедрій Р. Б., Гірняк В. О. Муніципальне право України у визначеннях та схемах: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 144 с.
13. Любченко П. Муніципально-правові відносини: поняття, сутність, види. Право України. 2020. № 10. С. 49-62.
14. Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: 3 проблеми імплементації в Україні : матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції (20 грудня 2019 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. 300 с.
15. Мішина Н., Головка К. Тенденції систематизації муніципального права України. Право України. 2020. № 10. С. 97-109.
16. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 10. С. 158-174.
17. Руснак Л.М., Івахненко О.А., Риженко О.С. Правове регулювання повноважень органів центральної виконавчої влади, що реалізують державну політику в реабілітаційній галузі. the journal of Eastern European Law/ Журнал східноєвропейського права. ISSN 2409-6415. № 124. 2024. С. 46-55.
18. Руснак Л.М. Методичні рекомендації для підготовки до виконання практичних занять з навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право». – Чернівці: 2024. – 25 с.

19. Руснак Л.М. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Муніципальне право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право». – Чернівці: 2024. – 25 с.

20. Руснак Л.М. «Порушення прав та свобод людини і громадянина під час воєнного стану». Матеріали міжнародної наукової конференції «Порушуючи межі: дослідження правових імперативів права та державного управління в цифрову добу», яка відбулася на базі Сучавського університету імені Штефана Чел Марє (м.Сучава, Румунія). (15-16 червня 2023 року).

21. Руснак Л.М. Правові інститути в умовах світових процесів глобалізації: проблеми та перспективи розвитку : Колективна монографія / за ред. О. М. Селезньової. Чернівці: Місто, 2022 р. 254 с. (§ 3.1; § 3.2; § 3.3; § 3.4) (авт. аркушу 61 - 93с.).

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. <http://www.portal.rada.gov.ua> - офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> - офіційний веб-сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> - офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. www.ombudsman.gov.ua - веб-сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
5. <http://www.minjust.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
6. <http://www.court.gov.ua> - офіційний веб-портал судової влади України.
7. <http://www.gp.gov.ua> - офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури.
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua> - єдиний реєстр судових рішень.
9. www.ukrstat.gov.ua - веб-сторінка Державної служби статистики.
10. <https://nads.gov.ua> - веб-сторінка Національного агентства України з питань державної служби.
11. <http://www.catalogue.nplu.org> - Національна парламентська бібліотека України.